

Jumalateenistus Nõos, P. 05.06.22 kell 11.00, I nelipüha

Lektsioonid: Hs 36:24–28; Jh 14:23–29

Pihikõne: Ef 4:5

Jutlus: Ap 2:1–13

Laulud: 128 (1–5); 127 (1–3, 4); 131 (1–2); 137B (1–3)

Kui nelipühapäev kätte jõudis, olid nad kõik koos ühes paigas. Ja äkitselt tuli taevast kohin, otsekui tugev tuul oleks puhunud, ja täitis kogu koja, kus nad istusid. Ja nad nägid otsekui hargnevaid tulekeeli, mis laskusid iga üksiku peale nende seas. Ja nad kõik täideti Püha Vaimuga ning hakkasid rääkima teisi keeli, nõnda nagu Vaim neile andis rääkida. Jeruusalemmas oli aga elamas juute, vagasid mehi kõigi rahvaste keskelt, kes on taeva all. Kui nüüd see hääl kostis, tuli kokku nende kogukond, ja kõiki valdas hämmastus, sest igaüks kuulis räägitavat oma murret. Nad jahmusid ja panid imeks, öeldes: „Ennäe, eks need kõik, kes räägivad, ole galilealased? Kuidas siis meist igaüks kuuleb oma sünnimaa murret? Meie, partlased ja meedlased ja eelamlased ja kes me elame Mesopotaamia-, Juuda- ja Kappadookiamaal, Pontoses ja Aasias, Früügias ja Pamfüülias, Egiptuses ja Liibüa maades Küreene pool, ja siia elama asunud roomlased, juudid ja nende usku pöördunud kreetalased ja araablased – kuidas me kuuleme räägitavat meie endi keeles Jumala suuri asju?” Nad kõik olid jahmunud ja kahevahel ning ütlesid üksteisele: „Mis see küll peab olema?” Mõned aga ütlesid pilgates: „Nad on täis magusat veini!”

Loetud kirjeldus Püha Vaimu tulekust Jeesuse jüngerite peale on üks mõjuvamaid kohti UT-s! Ühe hetkega sündis midagi täiesti uut – Kristuse kogudus, mida on Piiblis nimetatud sõnaga ἐκκλησία 'koosolek, kogudus', hiljem kiriku traditsioonis ka sõnaga κυριακός 'Issandale kuuluv', millest on käibe leitud mh ka eestikeelne sõna „kirik“.

Niisiis kõneleb see loetud kirjakoht meile ei millestki muust kui kiriku sünnist ja täna tähistame kiriku sünnipäeva! Palju õnne, Kristuse kirik!

See võimas sündmus toob meelde ühe veelgi võimsama sündmuse: maailma loomise eimillestki, millest räägib 1Ms 1:1: „Ja Jumal ütles: „Saagu valgus!” Ja valgus sai.“ Jumal lõi niisiis maailma sõna läbi.

Jh 1:1 on aga kirjutatud: „Alguses oli Sõna ja Sõna oli Jumala juures ja Sõna oli Jumal.“ Seetõttu teame, et oma esimeste sõnadega „ütles“ Jumal „välja“ oma Poja Jeesus Kristuse nime. Ja seesama Jumala Poeg Jeesus Kristus on saanud inimeseks, kogu inimkonna eest kannatanud, surnud, üles tõusnud ning läinud tagasi taevasse, et kord jälle tagasi tulla. Vahepealseks ajaks on ta aga saatnud oma kogudusele abiks Püha Vaimu, kes hingestab, pühitseb ja õpetab kõiki uskuma Jumalasse ja Kristusesse.

Nõnda ei sündinud nelipühapäeval küll maailma, nagu loomislool algul, kuid kaduvast inimrühmast sündis kadumatu Jumala laste perekond – sama kadumatu nagu Jeesus Kristus, keda surm ei suutnud põrguhauda aheldada.

Tahaksin nüüd kõneleda selle võimsa nelipühasündmuse kolmest aspektist, mis peaksid Kristuse kogudust iseloomustama ja olema talle juhiseks läbi kõigi aegade.

Esiteks. Loeme Ap 1:4, kuidas ülestõusnud Jeesus, kes ilmus jüngerile Jeruusalemmas, keelas neil sealt lahkuda, käskides ootama jääda Püha Vaimu tulekut. Jüngrid kuuletusid. Sama peatüki salmidest 12–14 saame teada, et jüngeritel oli tavaks viibida Jeruusalemmas ühes ülemises toas, mida arvatakse asunud olevat Siioni mäel. Arvatakse ka, et see kuulus evangelist Markuse emale Maarjale, kes pidi olema jõukas naine.

Mida jüngrid siis selles peidupaigas tegid? Ap 1:14 vastab: „Nemad kõik olid püsivalt ühel meelel palvetamas koos Jeesuse ema Maarja ning naistega ja Jeesuse vendadega.“ Seega pidasid jüngrid tänapäeva mõistes jumalateenistust! Nad ei lahkunud pärast Jeesuse taevaminemist oma tegemiste juurde, mida neil tõenäoliselt oli ju küllaga – neli neist olid nt ametilt kalurid. Ei, nad võtsid nõuks koos palvetada ja oodata kedagi või midagi, millest neil polnud täit ettekujutust. Kuid Jeesus oli neil käskinud seda teha. Ja nad ootasid.

Meie teiega oleme tol nelipüha päeval sündinud kiriku liikmed. Kui me tahame saada Pühalt Vaimult kinnitust, et meie tee järgida Jeesust Kristust on õige, siis tulgem ikka kokku ja pidagem jumalateenistust! Küllap annab Jumal meile Pühas Vaimus võime kuulutada üksteisele Jumala suuri asju, mis meid kinnitavad ja julgustavad. See oli koguduse sünni suur eeldus tol ajaloolisel nelipühapäeval ja see on koguduse kestmise eeldus ka kõigil aegadel pärast seda, ka meie koguduses!

Teiseks. Loetud nelipühasündmuse keskmes on Püha Vaimu tuleku väline märk – koguduse rääkimine võõrastes keeltes. Paljud rahvused, kes olid pühadeks Jeruusalemma tulnud, kuulsid järsku oma emakeelt – ja seda inimeste suust, kes polnud seda kunagi varem õppinud!

Kui vahel on inimestel Püha Vaimu toel keeltega rääkimisest kujutus kui ekstaasi sattunud inimese seosetust kõnest, siis siin ütleb arst Luukas, Ap autor, et võõramaalased kuulsid oma keeles räägitavat „Jumala suuri asju“. Niisiis ei kuulnud nad mingit seosetut kõnet, mis sarnanes mingil moel nende emakeelega, vaid nad kuulsid prohvetlikku kuulutust Jumalalt endalt. Kuulsid inimkeeles vahendatuna seda, mida Jumal tahtis neile teatada.

Niisiis kuulsid inimesed Jumala sõna oma emakeeles. Ja seda eesmärki on meie luterlik kirik alati ka taotlenud: kuulutada kogudusele kirikus Jumala sõna võimalikult arusaadavalt igale kirikulisele, kasvõi selle hinnaga, et välist ilu jumalateenistusel pole nii palju kui võib-olla mõnes teises uskkonnas. Kogu tähelepanu on suunatud Jumala sõna arusaadavusele.

Kolmandaks. Me ei tea täpselt, kui palju oli nelipüha päeval koos jüngreid, kes palvetasid ja ootasid oma õpetaja Jeesuse töötuse täitumist. Tõenäoliselt oli neid vähemalt 12, sest selline oli jüngrite arv. Kuid et Mattiase apostlik valimise koosoleku kohta on Ap 1:15 öeldud, et koos oli u 120 inimest, siis võib oletada, et see arv oli Püha Vaimu tuleku hetkel ka suurem kui 12. Pealegi olid koos nendega ehk ka Jeesuse ema Maarja, Jeesuse vennad ja naised, kes olid käinud koos Jeesuse ja jüngritega.

Siiski oli see piiratud arv inimesi, kes oli end sulgenud salajasse koosviibimispaika nn ülemisse tuppa. Ning kui taevast tuli tugev kohin ja tulekeeled laskusid iga üksiku koosviibija peale, hakkasid nad keeltega rääkima üksteisele. Sündmus toimus suletud ruumis ja tõenäoliselt kõrvalisi kuuljaid polnud.

Millal see Püha Vaimu väljavalamine toimus? Ap 2:1 algab sõnadega: „Kui nelipühapäev kätte jõudis...“ Päeva alguseks peeti tollal ju õhtut pärast päikese loojumist. Kas võib siis oletada, et jüngrid kõnelesid võõraid keeli terve öö? Sest Püha Vaimu tulekule järgnevas jutluses viitab Peetrus sellele, et kell on 9 hommikul. Võib-olla tõesti terve öö!

Kuid siis nad läksid välja. Ja võib-olla Vaim ajas nad välja. Nad läksid oma salakorterist nüüd julgelt linnatänavatele ja lasid Pühast Vaimust inspireeritud keeltele ja Jumala suurtel asjadel kõlada. Nad olid unustanud hirmu Jeesusele osaks langenud kannatuste ees, sest neid oli vallanud Püha Vaim.

Ka meie tänapäeva Kristuse kogudus ei saa jääda oma „ülemisse tuppa“, oma kiriku seinte vahele liiga kauaks. Lk 24:47 kinnitab Jeesus, et Messia ehk Kristuse nimel peab kuulutatama meelega andeksandmiseks kõigi rahvaste seas. Ja Mt 28:19j käsib Jeesus tuntud korraldusega: „Minge siis, tehke jüngriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja õpetades neid pidama kõike, mida mina olen teil käskinud!“ Kogudus peab oma ülemisest toast väljuma ja minema linnatänavatele, kus ta kohtub kõigi maailma rahvastega.

Kas ei tähenda see seda, et oma Püha Vaimu andi tuleb näidata kõigile inimestele? Olgu nende inimeste hulgas jahmunuid ja kahevahel olejaid! Olgu nende inimeste hulgas pilkajaid! Nende veenmiseks ongi Jumal andnud oma sõna. Ja kui me loeme meie kirjakohtade järgnevat Peetruse jutlust, siis veendume, kuidas Jumal annab oma sõna kuulutajaile õigel hetkel tarkuse ja õiged sõnad.

Selle ülemisest toast nelipühapäeva hommikul väljumise vili oli u 3000 Jumala riigile võidetud inimest. Ning koguduse jäämine oma jumalateenistusele ja üksteise teenimise juurde mõjus kõrvalseisjatele nii, et paljud otsustasid kogudusega liituda.

Niisiis, kallid õed ja vennad Kristuses! Kui me tahame tõeliselt järgida oma Issanda kutset, siis käigem koos Jumalat teenimas. Küllap me siis saame Pühalt Vaimult kinnituse, et oleme õigel teel,

ning juhtnööri, mida kogudusena tegema peame.

Kuulutagem kogudusele Jumala sõna võimalikult arusaadavalt ja vältigem tähelepanu kõrvalisele nagu kiriku väline hiilgus, aga ka korralagedus, mis kirikulise tähelepanu tõmbab!

Ja tõeliseks Kristuse järgimiseks kuulutagem julgesti Jumala suuri asju kõigile, kes meid kuulata tahavad. Küllap siis Issand lisab päästetuid päevast päeva ka meie hulka. Ja me ei tunne end kui hääbuv kirik, kes peab järgi andma maailma nõuetele ja kommetele!

Veni, Sancte Spiritus! Tule, Püha Vaim!

Aamen.